

№ 177.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. Aniołów Stróżów.
Niedz. NMP Różańcowej.
Pon. św. Franciszka Ser.
Wt. św. Placyda M.
Sr. św. Brunona W.
Czw. św. Marka P. W
Piąt. św. Pelagii M

Wschód słońca: godz. 6 m. 3
Zachód słońca: godz. 5 m. 35
Dług. dnia: godz. 11 m. 32

Cena prawnymatry:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k.
Półrocznie " 3 " ---
Kwartalnie " 1 " 50
Miesięczn. " - " 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie " 3 " 70

ZAGRANICĄ:

Miesięcznie " 1 " 10

Redakcja

w Łodzi,

ul. Przejazd № 8.

Nr. telefonu 593.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Sobota, dnia 2 Października 1909 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Krucza № 23; w Pabianicach u p. Teodora Minko; w Zgierzu, w aptece p. Patka; w Tomaszowie u p. Teodora Hilla.

CENA OGŁOSZEN: „Nadesłane“ na 1-szej stronie 50 kop. za wiersz. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 1/2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3 — 4-oj po południu.

MAGAZYN KONFEKCYI DAMSKIEJ W. Janiszewski i Sp.

Warszawa, Marszałkowska 145,

nowo utworzony przez byłego szefa oddziałów okryć i futer w firmie „Bogusław Herse“ — poleca:

Nowości w okryciach i kostyumach

na sezon jesienny i zimowy z osobistych zakupów w Paryżu i Wiedniu.

Niebywały wybór modeli futrzanych.

Własne pracownie pod kierownictwem specjalistów krojowych.

OBWIESZCZENIE.

W następstwie poprzednich ogłoszeń, Konsorcjum Zakładów Gazowych Łódzkich podaje do publicznej wiadomości Pp. subskrybentów, aby w terminie od dnia 15-go do 25 go października n. st. r. b. wpłacili do Banku Kupieckiego w Łodzi

następne 10%

przyznanych im udziałów.

W razie niedokonania wpłaty w ustanowionym terminie, liczone będą kary za spóźnienie w stosunku 1% miesięcznie, aż do dalszej decyzji.

Konsorcjum Zakładów Gazowych Łódzkich.

STUDNIE

ARTEZYJSKIE wszelkiego rodzaju buduje
ŁEMPICKI i S-ka

Sosnowiec, Piotrk. gub.

2073-d

Przedstawiciele: Hordliczka i Stamirowski, Łódź.

Niniejszem mamy zaszczyt zawiadomić naszych czytelników, że wyłączną reprezentację tygodnika

„Świat“ na Łódź i okęg łódzki — powierzyliśmy Biuru Dzienników „Promień“ ul. Piotrkowska 81, tel. 1200, kasując jednocześnie filię naszą przy ul. Zachodniej.

Czytelnikom i Odbiorcom naszym uprzejmie polecamy nasz oddział, przyjmujący prenumeratę i ogłoszenia na warunkach redakcyjnych.

Redakcja „Świata“

!!!

POWSZECHNIE UZNANE
PAPIEROSY

„Złota Rączka“
„Dobre“

25 szt. 10 k. 15 szt. 6 k.
10 „ 4 „ 5 „ 2 „

TOW. AKC. FABR. TABACZ.
„L. SZERESZEWSKI“.

1929-6-4

Hotel Polski

w Kaliszu, ul. Grodzka Nr. 4,
po gruntownem odrestaurowaniu i przyprowadzeniu pokojów do porządku oraz zaopatrzeniu w zupełnie świeżą pościel i bieliznę poleca się Szanownej publiczności.

Z poważaniem
Z. Skupińska.

Restauracja na miejscu.

2019-3

Największa Łódzka

Elektryczna Palarnia Kawy

poleca Panom Kupcom i Handlującym codziennie świeżo palone kawy w wyborowych różnych gatunkach, po możliwie niskich cenach.

Telefonu 817.

Franciszek Gługa, Łódź,
Południowa 28. 1974-10**50% oszczędności opalu,**
usuwa wilgoćpatent. **MULTIPLIKATOR OGRZEWANIA**
Dr. W.P. Kłobukowski, inż.-chem., Warszawa, Jerozolimska 71.
2043-d-1

Życkiego 423

Kefir znakomity
środek
odżywczypoleca **Apteka W. DANIELECKIEGO**
PIOTRKOWSKA 130, telef. 12-93.Przyjmuje zapisy dorosłych
oraz młodzieży**na Lekcje Tańca!**

Cegielniana 56.

Witold LipińskiCzłonek Francuskiej Akademii
Profesorów Tańca w Paryżu.

2094-2

Zbliżenie anglo-niemieckie.

Wobec uzbrojeń lądowych i morskich, przybierających coraz to potworniejsze rozmiary, rujnujących finanse państw z wielką szkodą ich kulturalnych potrzeb, angielska prasa liberalna zaproponowała prasie niemieckiej, aby wspólnie z nią przystąpiła do omówienia kwestyi ograniczenia budżetów marynarki Anglii i Niemiec, albowiem za główny powód niepokoju, zmuszających państwa do wzmacniania i pomnażania swego pogotowia wojennego, uważanym być może bezspornie wysięg na polu uzbrojeń morskich, toczący się od lat kilku między Niemcami a Anglią w sposób coraz to bardziej gorączkowy.

Propozycją prasy angielskiej w sprawie ograniczenia uzbrojeń morskich zajęła się gorliwie prasa niemiecka, drukująca od czasu do czasu artykuły w tej kwestyi, niestety, ujawniające brak zaufania do pokojowych zamiarów Anglii i niechęć do agitacji w kierunku ograniczenia uzbrojeń.

Gazeta „Tag“ pisze w tej kwestyi między innymi:

„Byłoby nam bardzo przyjemne stwierdzenie tej okoliczności, że w angielskich sferach politycznych zaczęto rozumieć konieczność zbliżenia się do Niemiec na zasadach zupełnego równoprawienia obu państw i wzajemnego poszanowania ich interesów.

Przed dziesięciu laty, dowodzi dalej „Tag“, kiedy jeszcze Chamberlain przyjmował czynny udział w politycznym życiu Anglii, kiedy znajdowała się ona jeszcze w stanie „wspaniałego odosobnienia“, rząd angielski zwrócił się do rządu niemieckiego z propozycją opracowania zasad anglo-niemieckiego zbliżenia.

Propozycja ta nie napotkała jednak uznania w niemieckich kołach politycznych i Chamberlain zmuszony był zwrócić się do Francji z taką samą propozycją.

Jakież przyczyny mogły wpłynąć na niezdecydowane stanowisko dyplomacji niemieckiej względem propozycji angielskiej?—zapytuje organ berliński i odpowiada, że jego zdaniem Niemcy nie życzyli sobie zbudzić podejrzeń Rosji, która wówczas była w stosunkach naciągniętych z Anglią. Teraz, kiedy rząd rosyjski sam zawarł ugodę z Anglią, względ ten nie może już być brany pod uwagę i przypuszczamy, że nie już nie stoi na przeszkodzie—konkluduje „Tag“—by oba rządy wyjaśniły i usunęły te przyczyny, które wytworzyły między nimi atmosferę braku zaufania.

Rzecz jednak naturalna—dodaje „Tag“—że, wypowiadając się za zbliżeniem Anglii do Niemiec, musimy się zastrzedz, że rząd niemiecki w dążeniu do tego celu nie może przyjąć na siebie zobowiązania ograniczenia swoich uzbrojeń morskich.

Z drugiej atoli strony „Tag“ sądzi, że skoro dojdzie do zbliżenia anglo-niemieckiego, oba rządy będą w stanie zaprowadzić oszczędności w swych budżetach marynarki.

„National Zeitung“ w kwestyi tej zabiera głos, wyrażający krańcowy brak zaufania do Anglii i tak pisze:

„Rzykując, że możemy być oskarżeni o barbarzyństwo, niemniej musimy wyznać otwarcie, że nie tylko nie wierzymy w możliwość urzeczywistnienia projektu angielskiego co do ograniczenia uzbrojeń, ale nadto uważamy za niekorzystne i bezużyteczne jakiegokolwiek rokowania w tym przedmiocie. Przedewszystkiem bardzo wątpliwym jest szczerść zamierzeń i propozycji angielskich co do ograniczenia uzbrojeń i zaniechania wprowadzenia w życie planu wzmocnienia floty angielskiej, zatwierdzonego przez parlament. Innymi słowy, jesteśmy przekonani, że Anglicy pragną takiej tylko ugody, która, osłabiwszy flotę niemiecką, utrzymałaby dla Wielkiej Brytanii hegemonię na morzu.

Dla tego — wnioskuje „National Ztg.“ — musimy z uznaniem zaznaczyć ten fakt, że nowy kanclerz niemiecki nie dał się wciągnąć na lep propozycji angielskich i z samego początku oświadczył, że Niemcy nie uczynią pierwszego kroku w celu zbliżenia się ku Anglii, pozostawiając jej inicjatywę w tym przedmiocie, gdyż widocznie Anglicy potrzebują przyjaźni Niemców.

Co do nas — kończy „National Ztg.“ — bardzo wątpliwym, czy kiedykolwiek idea zbliżenia anglo-niemieckiego do dziedziny fantazyi przejdzie w rzeczywistość, a przynajmniej w niedalekiej przyszłości, albowiem za jedyny warunek podobnego zbliżenia, poczytujemy zrzeczenie się przez Anglię hegemonii na morzu.

Wymowne te słowa organu nacjonalistów niemieckich dowodzą, jaką mrzonką jest pogodzenie Anglii z Niemcami. Rywalizacja między temi mocarstwami trwa i trwać będzie dopóty, dopóki nie nastąpi katastrofa polityczna, rozstrzygająca stanowczo kwestyę wszechwładztwa na morzu.

Rywalizacja ta jest osłą polityki wszechświatowej, około której grupują się i grupować się będą przykłady i kombinacje polityczne w najbliższej przyszłości, dopóki nie dojdzie do starcia dwóch potęg, tak zajadle rywalizujących z sobą.

Niemcom potrzeba zamorskich kolonij dla wzrastającego wciąż ich handlu i przemysłu. Anglicy nie mogą się zrzec wszechwładztwa na oceanach, będącym źródłem ich potęgi.

S. J.

Polskie zebranie przedwyborcze w Petersburgu.

Drugie przedwyborcze zebranie Polaków odbyło się przy licznej udziale publiczności. Przybyli zaproszeni kandydaci na członków Dumy państwowej, ze strony kadetów: Kutler, bezpartyjny Kuźmin Karawajew; ze strony socjalnych demokratów Sokołow. Otwierając zgromadzenie, prof. Ziemaeki zakomunikował, że naczelnik miasta zakazał obrad w języku polskim, powołując się na prawo, obowiązujące procedurę wyborczą do prowadzenia obrad w języku rosyjskim. Wybrany na przewodniczącego poseł Władysław Żukowski zaproponował zgromadzeniu poddanie się rozkazowi administracji, oświadczywszy, że będzie ono zaskarżone w porządku ustanowionym. Po krótkim przemówieniu członka komitetu wyborczego, który zaproponował wypowiedzenie się kandydatów na posłów do Dumy państwowej, w trzech sprawach najbardziej Polaków interesujących, mianowicie: szkoły polskiej, odwołania Chełmszczyzny i ziemstwa w guberniach zachodnich, wszyscy trzej oświadczyli, że są stronnikami szkoły polskiej, przeciwnikami odwołania Chełmszczyzny oraz prawa, ograniczającego Polaków w ziemstwie. Na wszystkie pytania, zadawane przez wyborców kandydatom, odpowiadali w duchu pożądanym przez Polaków. Sokołow na-

zwał błędem parlamentarnym głosowanie socjalnych demokratów w Dumie przeciwko formule, wyrażającej życzenie dopuszczenia Polaków na stanowiska w sądownictwie w Królestwie Polskim, formule, wywołanej pamiętnymi słowami Szczegłowitza. Oprócz kandydatów, przemawiali Rodiczew i Milukow. Obecni oklaskiwali wszystkich, a najbardziej Rodiczewa, który wyłożył historię stosunków polsko-rosyjskich w ostatnich latach. Zgromadzenie zakończono krótkim «resumé» posła Żukowskiego, który dziękował mówcom, wzywał do solidarnego głosowania na kandydata, którego komitet wyborezy, oceniwszy wszystkie okoliczności, powołać ma na jutrzejszym zebraniu.

Co kosztuje Rada państwa.

Z liczby 128 członków Rady państwa z nominacji wyznaczono pensye na rok przyszły dla 112, kilkunastu bowiem wyższych dostojników państwowych i ministrów pobiera już całkiem odpowiednio dla swej godności wynagrodzenia z innych zupełnie źródeł. Największą pensyą otrzymuje przewodniczący Rady, Akimow, mianowicie 25 tysięcy rub. Z kolei po 20 tysięcy rub. otrzymują hr. Solskij, hr. Witte i adm. Aleksiejew; po 18 tysięcy rub. — hr. Milutin, generał Ropp, bar. Taube, adm. Czichaczow, Zinowiew, Goremykin, Jermolow, Grodekow, von Wahl, Dikow, Durnowo, Krzywickij, Birilew, Rodiger, Szaufus i Hildenbrandt.

Wiceprezes Rady państwa, Gołubiew, dostaje 16 tys. rub., nadto zaś pobiera 1,500 rub. rocznie za pracę nad systemem hypotecznym.

Po 16 tys. rub. otrzymuje 6 członków Rady państwa, w tej liczbie Dubasow i Moller-Zakomelskij, po 15 tys. rub. — 10, w tej liczbie Gerard, Kobeko, Kaufman i Bułgin.

Najmniejsze pensye członków Rady Państwa z nominacji wynoszą po 10 tys. rub. Tyle dostają między innymi: Koni, Siergiejewicz, Pichno, Gerje, I. Szypow i ks. Wasiljczkow.

Ogółem na utrzymanie członków Rady państwa z nominacji wyznaczono na rok przyszły 1,531,835 rub., ponieważ zaś członkowie Rady państwa z wyborów otrzymać mają 652,550 rub., przeto całość wydatków na utrzymanie Rady państwa wyniesie 2,064,739 rub.

Jak Niemcy postępują w Mandżurji.

I znowu zaszedł w Charbinie wypadek, o znaczeniu wybitnie międzynarodowym, na tle kwestyi, kto właściwie jest panem w Mandżurji?

Według danych, pochodzących z rosyjskich źródeł urzędowych, zajście przedstawia się jak następuje:

Dnia 26 z. m. o godzinie 11 rano, do browaru Tow. „Charbin“ (w Charbinie) przybył komisarz sądowy pogranicznego sądu okręgowego, Siwko, w celu sprzedaży z licytacji budynku browaru, własności trzech właścicieli, z których jeden jest Rosjaninem. Wrota browaru były zamknięte. Na żądanie komisarza sądowego, ażeby wrota otwarto, odpowiedziano odmownie.

Wówczas komisarz wydał rozkaz policyantom, aby przeleźli przez wrota i otworli je. Policyanci rozkaz spełnili. Wówczas akcyonariusze browaru, poddani Niemiec Regger i Rozenwanger, znajdujący się wewnątrz browaru, rzucili się na policyantów i zaczęli ich bić pięściami. Bramę otwarto siłą. Licytacyi dokonano w południe. Na bramie wywieszono chorągiew niemiecką. Według świadectw prywatnych, policyantów szczerzo psami. Opór ustał dopiero wówczas, gdy policyanci dobyli szabel.

Pozatem, jak donosi „Pet. Ag. Tel.“, ministerjum spraw zagranicznych ogłosiło komunikat w sprawie zajścia, wyjaśniając szczegółowo sprawę. Władze rosyjskie wszczęły przeciwko winnym sprawę o obrazę policyi. Konsul niemiecki wniósł protest przeciwko pogwałceniu eksterytorjalności obywateli niemieckich.

Tyle źródła urzędowe rosyjskie

Z innych źródeł nadeszły informacje bardziej szczegółowe. Oto moskiewskie „Russkoje Slovo“ donosi, że gdy do browaru wkroczyła policja rosyjska, konsul niemiecki „obrazil śmiertelnie“ rosyjskiego urzędnika policyjnego.

„Daily Mail“ donosi, że konsul niemiecki obył urzędnika policyi rosyjskiej i podarł papiery.

„Należy poczekać — pisze „Berl. Tagebl.“ — na komunikat urzędowy i nie dawać ujścia oburzeniu. Jeżeli konsul niemiecki obył urzędnika rosyjskiego, to widocznie ten zachowywał się tak, że niepodobna było postąpić inaczej. To „długi“, jakże zdaniem władz rosyjskich, upoważniały je do wystawienia fabryki niemieckiej na przetarg publiczny, są prawdopodobnie należnością za podatki, których obywatele niemieccy nie chcą płacić „kolonii“ rosyjskiej. Jeżeli tak jest istotnie, niema potrzeby rozwodzenia się nad gwałcącym prawo, skandalicznym zachowaniem się rosyjan, którym się zdaje, że są jeszcze panami Mandżurji. W takim razie jest konieczne i jedynie właściwe użycie środków najostrzejszych celem zabezpieczenia międzynarodowych interesów handlowych.“

Dzienniki rosyjskie dotychczas nie zabrały głosu w sprawie ostatniego zajścia, które niewątpliwie uczyni już nieodzownym ostateczne wyjaśnienie sprawy, kto jest upoważniony do sprawowania rządów w Mandżurji.

O KASZUBACH.

Jedno z pism, poświęconych sprawom kaszubskim, pod tyt. „Gryf“, porusza na łamach swych sprawę ruchu młodo-kaszubskiego. Do niedawna jeszcze kaszubi zniemczeni na Pomorzu nie rozumieli spraw społecznych. Przygniatała ich z nadto bieda, a do oświaty rodzimej nie mieli wiele sposobności. Dzięki powstającym stowarzyszeniom różnym, dziś już dobrobyt na Kaszubach się wzmacnia, lecz oświata nie dotrzymuje mu kroku, przynajmniej pod względem wyrobienia narodowego. Stosunki te nie polepszą się, dopóki nie wzbudzą ciekawości i zamiłowania kaszubów dla spraw swojskich. Poszanowanie dla kaszubszczyzny wzbudzić należy nietylko między ludem polskim, lecz również głównie wyrobić należy zamiłowanie ludu kaszubskiego dla jego mowy, zwyczajów i strojów. Taki cel wytknął sobie ruch t. zw. młodo-kaszubski, którego organem jest „Gryf“ w Kościerzynie, wychodzący pod redakcją d-ra Majkowskiego. Obok artykułów ekonomicznych i społecznych na tle kaszubskim, ale interesujących ogół polski, umieszcza „Gryf“ także bajki i opowiadania, pieśni i t. p., które dotąd zachowały się między ludem. Wszystko to lud kaszubski, jak często stwierdzono, bardzo chętnie czyta. Często podnoszono z naciskiem, iż jakiegokolwiek wyodrębnienie kaszubów od reszty Polaków może być fatalne w swych skutkach. „Gryf“ wziął sobie za metodę nie dążenie do wyodrębniania kaszubów, lecz o wykazanie związku ścisłego między tym szczepem a innymi szczepami polskimi.

Nie od rzeźby będzie w danym razie zaznaczyć kilkoma słowy z tym szczepem. Kaszubi—

resztki Słowian osiadłych na południowym brzegu morza Bałtyckiego, a należących do plemienia lechickiego. Rozmaicie wywodzą ich nazwę, najprawdopodobniej pochodzi ona od części zwierzęcego ubrania, rodzaju kozuchów, którym się kaszubi od sąsiadów wyróżniają.

Kaszubi zamieszkują północną i zachodnią część obwodu regencyjnego gdańskiego, oraz wschodnią koziłkińskiego.

W historii nazwa Kaszubów występuje już w XII wieku. Część ich ziemi dzieliła oddawna losy z Pomorzem i rządzoną była przez kasztelanów i naczelników rodu, zwierzchnią władzę nad którymi do XIII w. miała Polska — następnie władcy ich przyjęli zwierzchnictwo niemieckie i zniemczyli zarówno siebie jak i swój lud.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Stanisława. Jutro Sławiana. W poniedziałek Bratysława.

TEATR WIELKI. Jutro „Zbrodnia i kara“, dramat Dajonowa, przedstawienie popularne, po cenach zredukowanych. Początek o godzinie 3 po południu.

ZEBRANIA. Dziś w lokalu (Nowy Rynek nr. 6) o godz. 8 wieczorem, posiedzenie miesięczne Stow. majstrów fabrycznych gub. Piotrkowskiej.

— Dziś w lokalu przy ul. Mikołajewskiej nr. 91 miesięczne posiedzenie członków Stowarz. selfaktormajstrów (samoprządników).

— Dziś w lokalu (ul. Targowa nr. 42) o godz. 8 wieczorem, zebranie ogólne członków spółki firmowo-komandytowej.

— Jutro w lokalu (Nawrot nr. 72) o godz. 5 po poł., zebranie Stow. sług.

— Jutro w lokalu własnym (Rozwadowska nr. 15) posiedzenie miesięczne Tow. krajoznawczego.

— Jutro w lokalu gospody (Widzewska 89) o godz. 2 po poł., ogólne zebranie czeładzi stolarskich.

— W poniedziałek w sali Tow. kredytowego (Średnia 19) o godz. 4 po poł., ogólne zebranie członków Łódzkiego chrześc. Tow. dobroczynności.

— W poniedziałek w lokalu przy ul. Pańskiej nr. 99, o godz. 3 po poł., zebranie majstrów ślusarskich.

— W poniedziałek w lokalu Tow. krzewienia oświaty (Zawadzka 17) zebranie ogólne członków Tow. higienicznego.

ODCZYT. Jutro w sali Tow. krzewienia oświaty (Zawadzka 17) p. Gustaw Baumfeld wygłosi odczyt „O Słowackim“. Początek o godz. 4 po poł.

ZABAWY. Jutro w ogrodzie miejskim przy ulicy Dzielnej zabawa Tow. opieki nad drzewostanem.

— Jutro w ogrodzie „Jedność“ (Piotrkowska 175) zabawa. Odegrany będzie „Galganuch“, melodramat Nostroja.

ZE STRAŻY. Jutro o godz. 7 rano ćwiczenia I, II, III i IV oddziałów, Łódzkiej straży ogniowej ochotniczej w domach rekwizytowych tychże oddziałów, oraz ćwiczenia toporników pierwszych 4 ch oddziałów w domu rekwizytowym III oddziału.

KRONIKA.

(a) Z przemysłu bawełnianego. Otrzymywane tu ciągle wiadomości o wyższości cen bawełny, wywołanej jakoby spekulacją bankierów amerykańskich,

zaczynają coraz bardziej niepokoić fabrykantów branży bawełnianej.

Każdy z większych właścicieli fabryk czyi zwykle zakupy bawełny w takiej ilości, którą wystarczy na sezon; odpowiednio do tego normowana jest wytwórczość przedsiębiorstwa w ciągu tego okresu czasu. Obecnie fabrykanci towarów bawełnianych powstrzymują się od nabywania świeżych zapasów bawełny, bo cena nie wytrzymuje rachunku.

Fabrykacya idzie całą siłą pary, zatrudniając liczne zastępy robotników w przedsiębiorstwach bawełnianych. Wyrobiony towar zapełnia składy fabryczne, a napływające obciążenia każą troszczyć się o potrzebną ilość bawełny. Jeśli ceny bawełny surowej trzymać się będą nadal na teraźniejszym poziomie, wielu fabrykantów znaleźć się może w krytycznym położeniu, gdy wyczerpią posiadane zapasy bawełny. Wówczas praca w fabrykach jeśli nie ustanie zupełnie, to w każdym razie zostanie z konieczności ograniczona do minimum.

(c) Wywóz wyrobów bawełnianych. Powiększenie zwrotu cła przy wywozie wyrobów bawełnianych, ma taki skutek, że w ostatnich czasach wiele firm łódzkich wysłało coraz większe partie towarów bawełnianych za granicę.

(a) Ze zjazdów przedstawicieli wydziałów Ruchu i Trakoyi. Proponowane przez przedstawicieli wyjazdy zagranicę nie dojdą do skutku, z powodu odmowy ministra komunikacji, który wyjazdy te uznał jako „nie na czasie“. Inżynierowie Trakoyi zatem ograniczą się do wyjazdów w Królestwie.

Przedstawiciele wydziałów ruchu mają duży materiał do dyskusji.

Do ważniejszych kwestyi, rozpatrywanych na zjednoczonym posiedzeniu wydziałów ruchu i trakoyi należą:

a) Sprawa gwizdków parowozów na ruszenie pociągu. Nie zgodzono się skasować gwizdków między innymi ze względu na pożytek takiego ostrzeżenia o ruszeniu pociągu dla zwrotniczych obsługujących zwrotnice, przez które ma przechodzić pociąg, na bardziej oddalonych postorunkach.

b) Zamiast trzech dzwonek, pierwszego, drugiego i trzeciego, sygnalizujących odejście pociągów zgodzono się poprzestać na dwóch.

c) Uznano za potrzebne rozróżnianie pociągów towarowych i osobowych za pomocą sygnalizacji trzema latarniami.

d) Białe światło na semaforach wejściowych ma według 3 urzędowego wydania nowo zatwierdzonych przez ministerjum przepisów sygnalizacyjnych, oznaczać wolne wejście dla pociągów na stację — zaopiniowano, że białe światło nie może służyć dla stałych sygnałów, semaforów i tarcz zastępujących semafor.

e) Uznano, że zielone światło należy utrzymać na semaforach wejściowych i blokowych, jako sygnał zezwalający na wejście pociągu, pomimo dwójakiego znaczenia tego koloru, oznaczającego jednocześnie zwolnienie biegu.

KRONIKA TYGODNIOWA.

Wystawa w Częstochowie.—Dziwne stosunki — Ciemnota wśród ludu.—Deprawowanie działwy.—Tow. opieki nad drzewostanem.

Jutro już wystawa rolniczo-przemysłowa w Częstochowie zostanie zamkniętą, po 2-miesięcznym prawie wspaniałem istnieniu.

Jak ongi w dniach, kiedy całe państwo zalali szwedzi i inne narody, że zdawało się, iż już niema ratunku dla nieszczęśliwej Polski, bo upadł duch narodu,—twierdza Jasnogórska, niby nowa arka przymierza wśród tego potopu, rozbiła o swe mury fale najeźdźców, zbudziła wiarę we własne siły i cały naród, niby dotknięty prądem elektrycznym, powstał do nowego życia; — tak i teraz, po dniach wielkich klęsk ekonomicznych, pod obuchem ciosów, zdawało się, druzgocących nasz młodociany przemysł ostatecznie i doprowadzających zaledwie budzące się do nowego życia, w nowych warunkach rolnictwo do zupełnej ruiny—gdy omdlał duch narodu i osłabła wiara we własne siły, z pod Jasnej Góry spłynęły potoki światła, rozjaśniające ponure chmury, wionął po kraju powiew, co zbudził ducha narodu z omdlenia i kazał mu uwierzyć w niepożyty moc swoją.

Jak ongi cały naród powołał do broni czyn niebywały w dziejach, że słaba twierdza, broniona przez garść żołnierzy i mnichów, odparła najeźdźców za przyczyną Najświętszej Panienki Częstochowskiej, tak i teraz za sprawą tejże samej Orędowniczki cały naród nasz zbudził się do zapasów, na innem już, co prawda, polu, lecz pono o wiele cenniejsze przynoszących zdobycze, bo na arenie zapasów kulturalnych, tam, gdzie praca i inteligencya święcą tryumfy, których nie obali, bo naród, co nie niszczy, ale buduje, z szeregu ludów ucywilizowanych żadną mocą wykreślony być nie może.

Wystawa częstochowska, którą zwiedził cały nieomal naród polski, dowiodła mu, że nie ma on żadnej podstawy do zwątpienia we własną przyszłość, dopóki w pracy kulturalnej nie ustanie i dzielnie zwalczać potrafi piętrzące się na drodze jego rozwoju zawiady i przeszkody.

Ala nie wolno nam, upojonym tem kulturalnem zwycięstwem, tym pokazem wspaniałych naszych środków i sił, naszego dorobku—usnąć na laurach. Ani na chwilę bowiem zapominać nie możemy, że wiele jeszcze, bardzo wiele u nas pól leży odlegiem lub chwastami porasta.

Na dowód przytoczę małe fejtonek z „Kuryera Zagłębia“, malujący dziwne doprawdy stosunki, jakie, niestety, panują u nas niemal w każdej miejscowości kraju.

Fejtonek ten opowiada o przygodzie w Sosnowcu artysty malarza pana W., który przybył tam w celu wymalowania dekoracji dla teatru polskiego. A było to w piątek wieczorem w wigilię „Sądnego dnia u żydów“.

Farby przywiózł z sobą, płótno było wcześniej przygotowane, należało je tylko przybić na również już przygotowane ramy; siąść i malować. Ale?..

Zapomniano o gwoździach. Nic łatwiejszego. Posłać do miasta, kupić za dziesiątkę i basta.

Niekoniecznie. Było to przecież w piątek wieczorem, a więc w szabas.

Sobota, również święto.

I w Sosnowcu, w jedynym polskim mieście, gdzie żydzi stanowią zaledwie 18 procent ludności, artysta malarz musiał świętować 24 godziny, bo w mieście, liczącym 70,000 mieszkańców, nie było ani jednego sklepu chrześcijańskiego, w którym można byłoby kupić gwoździków.

Nie prawdaż—dziwne stosunki?..

Kto jednak za nie rumienić się winien? Na kogo spada odpowiedzialność, że handel nasz tak bardzo jeszcze zależy jest od czynników niezbyt pochlebnie świadczących o naszej przedsiębiorczości na polu ekonomicznem?

A cóż dopiero przemysł, który nie prędko wyzwolić się jeszcze u nas zdoła od zależności

f) Ponieważ w nowych przepisach semaforów wejściowe pozwolono ustawiać w odległości mniejszej niż 15 sążni przed zwrotnicą, wejściową na stację, powstała kwestya, czy pociąg ma obowiązkowo stanąć przed semaforem, wskazującym sygnał „stój“, czy też tę przestrzeń 15 sążni może przebyć — uznano, że pociąg bezwarunkowo powinien się zatrzymać przed semaforem z sygnałem „stój“.

(a) Z Towarzystwa dobroczynności. Wczoraj, o godz. 6 i pół wieczorem, w lokalu przytułku starców i kalek, odbyło się zebranie miesięczne zarządu chrześcijańskiego Towarzystwa dobroczynności, pod przewodnictwem prezesa pastora R. Gundlacha.

Zalutwiono sprawy następujące: Rozważano kwestyę przyjęcia od p. Eugeniusza Geyera nieruchomości № 907a przy ulicy Wodnej, w której mieści się szkoła Rzemiosł, pozostająca pod egidą Towarzystwa. Za przyjęciem darowizny z podziękowaniem pod adresem szlachetnych ofiarodawców w gorących słowach przemawiał pastor Gundlach i kilku członków z pośród zebranych; zaś wiceprezes komitetu szkoły, p. Leon Koźmiński, na prośbę zebranych przedstawił w krótkim zarysie obraz pożytecznej działalności tego zakładu. Zebrani jednomyślnie postanowili odwołać się do ogólnego zebrania członków (wyznaczonego w nadchodzący poniedziałek) o zatwierdzenie przyjęcia tej darowizny.

Podczas wczorajszego posiedzenia członkowie zarządu składali życzenia wiceprezesowi Towarzystwa dobroczynności p. Rudolfowi Zieglerowi z okazji dzisiejszego obchodu 50-letniej pracy w dziedzinie kupiectwa, a zarazem 40-letniego jubileuszu założenia firmy. Wobec licznie zgromadzonych członków zarządu, przedstawicieli komitetów i opiekunów cyrkulów, przemawiał prezes pastor Gundlach, podnosząc w gorących słowach pożyteczną pracę jubilat na polu dobroczynności i złożył mu w imieniu obecnych serdeczne życzenia. Z życzeniami wystąpili także oficjalsi Towarzystwa dobroczynności, domu starców i kalek. Pensjonarze przytułku śpiewem i przemówieniem dziękowali jubilatowi za świadczone im dobro.

Postanowiono na zebraniu ogólnym zaproponować wybór wiceprezesa R. Zieglera na członka honorowego Towarzystwa.

W końcu posiedzenia do przytułku przyjęto 5 kandydatów.

(a) O zasiłek. Zarząd chrześcijańskiego Towarzystwa dobroczynności zwrócił się do prezydenta m. Łodzi z prośbą o wydawanie nadal zasiłku rocznego rb. 4,000 na utrzymanie ambulatoryum bezpłatnego.

W podaniu swem zarząd powołuje się na rozporządzenie gubernatora piotrkowskiego z dnia 2 listopada 1904 roku za № 38359, dotyczące wydawania Towarzystwu tytułem zasiłku na ambulatoryum bezpłatne rb. 4,000 rocznie do r. 1908 włącznie. Ponieważ ambulatoryum pozbawione jest środków materialnych, gdyż kasa Towarzystwa dobroczynności zawsze cierpi na brak gotówki, przeto zarząd prosi, aby suma rubli 4,000 była wprowadzona do budżetu wydatków m. Łodzi na rok 1909 i wypłacona Towarzystwu.

tych, którym rozwój kulturalny naszego kraju bynajmniej nie leży na sercu.

Na wystawie częstochowskiej nasz przemysł drobny, przemysł ludowy, wystąpił istotnie nader pokalnie, ale to dopiero początki, pierwsze kroki, świadczące dobrze o żywotności i sile kulturalnej naszego ludu. Pokażnie wystąpiło rolnictwo, nie skompromitowały nas i inne działy wytwórczości ludzkiej. Uwierzyliśmy, i słusznie, we własne siły, nabrali przekonania, że możemy z powodzeniem myśleć sami o sobie; ale otrąbywać stanowczego zwycięstwa jeszcze nam niewolno, dopóki nie wytypimy chwastów na wszystkich niwach naszego życia społecznego, a przedewszystkiem najjadliwszego z nich, wysysającego żywotne soki nawet z niwy uprawionej i przygotowanej pod zasiew — ciemnoty.

Ciemnota naszego ludu, nawet dość już posuniętego w kulturze, to najzłostliwszy z wrogów naszych, tamujących wszelki postęp, nawet tam, gdzie pracują stowarzyszenia i instytucje kulturalne z wiarą w powodzenie i nieznuzoną niezem pracą.

Ktoby uwierzył, że w ognisku wielkiego przemysłu, tam, gdzie cywilizacja święci swoje tryumfy, w takiej Łodzi naprzykład istnieć może cały legion wróżek i wróżbitów, zbierających pokaśno

Zarząd nadmienia, że z ambulatoryum bezpłatnego korzystało 18,164 mieszkańców w ciągu 1908 roku. Cyfra ta najwymowniej świadczy o pożyteczności ambulatoryum, które bez pomocy materialnej ze strony miasta, zmuszone byłoby zawiesić swoje czynności.

(a) Zebranie prawnicze. Wczoraj wieczorem, pod przewodnictwem prezesa p. Leona Gajewicza, przy trzymającym pióro p. Józefie Lachmanowiczu, odbyło się zebranie łódzkiego oddziału Towarzystwa prawniczego warszawskiego. Zgromadziło się dwadzieścia kilka osób. W myśl porządku dziennego poddano dyskusji kwestyę: „Czy matka córki jedynaczki jest sukcesorką i czy ma prawo żądać działów?“

Po ożywionych rozprawach, zebrani doszli do przekonania, że matka, otrzymując część spadku w użytkowanie po swoim małżonku, jest prawną sukcesorką i jako taka może żądać działów majątku spadkowego na prawach ogólnych.

Co się tyczy innych pytań, objętych porządkiem dziennym, to wobec spóźnionej pory rozważanie ich odłożono do zebrania następnego.

(a) Zatwierdzenie budżetu. Zatwierdzony przez ministerium komunikacji budżet dochodów i rozchodów na rok 1909 akc. Towarzystwa kolei fabryczno-łódzkiej, nadesłany został w tych dniach do zarządu teje drogi i rozesłany po egzemplarzu po wydziałach drogi.

(a) Tabor kolejowy. Do obecnej chwili na kolei fabryczno-łódzkiej znajdują się 22 parowozy wąskiego toru, ale w bardzo oplakany stan. Z tej liczby 7 parowozów znajduje się w gruntownej reparacji. Z pozostałych 15 jeszcze trzy kwalifikują się do reparacji. Wobec takiego stanu rzeczy, wynikłego z obciążania parowozów ponad ich siłę nośną, zarząd kolei fabryczno-łódzkiej ma zamiar wypożyczyć od drogi warszawskowiedeńskiej dwa parowozy na krótki czas, do obsługi pociągów towarowych.

(a) W sprawie zmniejszenia wydatków kolejowych. Donosiliśmy („Rozwój“ z d. 29 września r. b., № 174), że zarząd kolei Nadwiślańskich, oddając lokomotywy do naprawy zakładom, położonym wewnątrz Cesarstwa, zamiast, żeby napraw tych dokonywać na własnych warsztatach, dopłacił w ciągu dwóch lat ostatnich około pół miliona rubli, a obok tego pozbawił pracy liczną rzeszę robotników miejscowych.

W sprawie tej inżynier Hofman, jeden z członków komisji, wyznaczonej do wszechstronnego zbadania stanu kolejnictwa, zebrał i opracował obfity materiał. Praca p. Hofmana, łącznie z wnioskami, została już w ubiegłym miesiącu złożona głównemu zarządowi kolei skarbowych do rozpatrzenia.

Jakie będą jej losy — trudno tymczasem orzec.

(a) Posiedzenie II-aj kasy pogrzebowej. Wczoraj w lokalu przy ul. Widzewskiej № 50, odbyło się zebranie drugiej łódzkiej kasy pogrzebowej. Posiedzenie zagał prezes instytucji, p. Jan Andrzejewski.

Od 1 stycznia r. b. zmarło 2 członków; wypłacono na pogrzeby rb. 201 kop. 60. Kasa liczy 62 członków.

Postanowiono wykreślić z listy członków osoby zalegające w opłacie składek.

Z powodu małej liczby zebranych członków, uchwalono zwołać nadzwyczajne zebranie ogólne na dzień 1 listopada r. b. w lokalu Kola pracowników dr. żel. fabryczno-łódzkiej, na którym postanowiono obradować o dalszych losach kasy.

Do zarządu powołano na wice-prezesa p. Antoniego Hepena, a na skarbnika p. Jana Krąkowski.

(a) Z Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi.

Z okazji jubileuszu p. Rudolfa Zieglera na polu kupiectwa, członkowie połączonych władz Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi, składali dziś życzenia jako prezesowi komitetu nadzorczego Towarzystwa.

(x) Odczyt o radium, który się odbył w hotelu Manteuffla w kółku zamkniętym, ma być powtórzony dla szerszej publiczności.

(x) Stowarzyszenie pracowników przemysłowo-handlowych gub. piotrkowskiej w dniu 10-go października organizuje wycieczkę do Kalisza na wystawę. Wyjazd nastąpi rano w niedzielę, powrót wieczorem. Zapisy przyjmuje kancelaryja Stowarzyszenia codziennie od godz. 7-ej do 9-ej wieczorem.

Koszt przejazdu tam i z powrotem rb. 2.

(h) Zebranie ogrodników. Jutro o godz. 3 po południu, przy ul. Piotrkowskiej № 145, w lokalu własnym, odbędzie się posiedzenie członków Związku ogrodników.

(h) Komisja budowlana pod przewodnictwem prezydenta m. Łodzi, przy współudziale budowniczego gubernialnego, inżyniera Nowickiego, oglądała nowowyprowadzone przedzielnie Huberta Mühllego, tkalnię Tow. akc. Bennicha i przedzielnie B-ci Dobranickich.

Wszystkie budynki i urządzenia komisja znalazła w porządku i nie postawiła przeszkód uruchomienia tych fabryk.

(—) Przeciw spóźnianiu się do pracy. Wobec częstych nieporozumień pomiędzy administracjami fabryk i zakładów przemysłowych a robotnikami, spóźniającymi się do pracy, główny zarząd do spraw fabrycznych i górniczych zawiadomił warszawski urząd fabryczny, że w ustawie fabrycznej niema ograniczeń, zabraniających zarządom fabryk i przedsiębiorstw przemysłowych, by te w przepisach wewnętrznych określały godziny, po których spóźniający się robotnicy mają nie być wpuszczani do fabryk; tacy zapóźniani mogą być wpuszczani dopiero w porze obiadowej.

(x) Ze Stowarzyszenia sług. Jutro o godzinie 5-ej po południu w lokalu przy ulicy Nawrot № 72 odbędzie się ogólne zebranie Stowarzyszenia sług katolickich, na które zarząd za naszym pośrednictwem zaprasza stowarzyszonych. Ze względu na ważność spraw pożądane jest jaknajliczniejsze zebranie.

(x) Wykłady z kinematografem. W poniedziałek, d. 4 b. m., w teatrze «Modern» Stowarzyszenie nauczycieli żydów m. Łodzi urządza pierwsze kinematograficzne przedstawienie dla młodzieży z programem popularno-naukowym, na który złożą się obrazy z awiatyki i niektórych

rzystwa opieki nad drzewostanem, które energicznie rozwija swoją pracę kulturalną.

Jutro, o ile pogoda posłuży, w parku miejskim przy ulicy Dzielnej odbędzie się zabawa tego T-wa, podczas której rozdane zostaną działwie rośliny do pielęgnowania.

Za rok odbędzie się lustracja tych roślin, a które z dzieci wykaże, że roślinkę swoją starannie i umiejętnie pielęgnowało, otrzyma w nagrodę roślinę o wiele cenniejszą.

Dochód z zabawy jutrzejszej użyty być ma na zakup kilkunastu mórg ziemi pod szkółki dla dzieci, które na wyznaczonych im zagonkach same sadić będą rośliny, drzewka owocowe, uczyć się ich pielęgnowania, szczepienia i t. p.

Szczepienie w serduszkach dziatwy miejskiej zamiłowania do hodowli i poszanowania roślin — to praca wysoce kulturalna i płodna w skutki, zwłaszcza u nas, gdzie niszczenie drzewek, krzewów i drzew, stanowiących własność publiczną, jest na porządku dziennym.

To też szczerze ślemy Towarzystwu opieki nad drzewostanem serdeczne „Szczęś Boże!“

Zjazd katolików-hakatystów.

W Gnieźnie odbył się w tych dniach zjazd Związku katolików niemieckich na „kresach wschodnich“, organizacji hakatystycznej przeciwstawiającej się centrum. Program Związku oświetla mowa prof. Schultza.

Jesteśmy Niemcami—mówił—i chcemy pozostać nimi na zawsze. Niemcy dla nas ponad wszystko. Wyznaniowo jesteśmy, niestety, połączeni z Polakami, stąd pewna nieufność ku nam ze strony protestantów. Gdy znowu występujemy jako narodowy niemiecy, napadają na nas Polacy, posadzając nas o to, że jesteśmy katolikami tylko nominalnymi. Zachodzi wreszcie obawa zniszczenia nas. Poznańskie zamieszkuje 1,347,958 katolików, w tem 1,216,000 Polaków, a 143,957 Niemców.

Wynika z tego, że siła liczebna Związku w stosunku do cyfry faktycznej jest ogromnie mała i, że należy wyteńczyć wszystkie siły w celu zorganizowania pozostałych Niemców-katolików. Polacy, a zwłaszcza prasa polska, piętnuje duchowieństwo nasze, jako germanizatorskie i karyerowiczowskie. A właściwie my duchowieństwa „naszego“ prawie, że wcale nie posiadamy. Pod tym względem dzieje się nam wielka krzywda, z tej strony grozi nam niebezpieczeństwo.

A położenie nasze polityczne? Sprawa to najdrażliwsza, ale trudno pominąć ją milczeniem. Przedewszystkiem należy tu uprzytomnić hasło Polaków: „swój do swego!“ Polacy występują na zewnątrz solidarnie. Tak i my czynić powinniśmy. Polacy zresztą nie oczekują od nas niczego innego. Kto śledzi uważnie prasę polską, dojdzie do przekonania, że Polacy dążą do oderwania się od Prus przy pierwszej lepszej sposobności. Ustawicznie powoływano się ich na to, że płacą podatki i dostarczają rekrutów, nie dowodzą niczego. Muszą—i koniec! Na wszystkich wlocach, ostatnio na zjeździe młodzieży w Zakopanem, przewija się jak czerwona nić, hasło: wszelkimi środkami wywalczyć trzeba niepodległość Polski. Jest to proste podburzanie bez należytych do tego powodów.

Jakie są nasze wskazania w dziedzinie polityki? Powinniśmy jaknajbardziej popierać kandydatów Niemców narodowców. Wszelkie uprzedzenia powinny zamilknąć, gdy chodzi o interes wspólny, niemiecką naszą obchodzący. Tak występując, stanowić będziemy nieraz ów języzek u wagi, podobnie, jak przy wyborach w Międzyrzeczu. Jako Niemcy katolicy, służyć chcemy Kościołowi i naszej niemieckiej ojczyźnie.

Z KRÓLESTWA.

Strzały w Częstochowie. Strażnik ziemski, mający posterunek przy wsi Raków, zauważył dwóch młodych mężczyzn, których zachowanie wydało mu się podejrzanym. Strażnik zbliżył się do młodzieńców z żądaniem pokazania paszportów, wówczas obaj młodzieńcy zaczęli uciekać. Strażnik wezwał uciekających, aby stanęli, a gdy to nie poskutkowało, zaczął strzelać do nich, ale kule chybiły. Stojący przy przejeździe kolejowym żołnierze, zaalarmowani odgłosem strzałów, dali salwę do uciekających i kula ugodziła jednego z młodzieńców w bok. W tej chwili ranny wydobyl z zanadru browning i wypalił sobie w głowę, raniąc się ciężko. Tymczasem nadbiegli policjanci i żołnierze, zrewidowali rannego i skonfiskowali browning oraz 40 naboji. Rannego przewieziono do szpitala miejskiego w Częstochowie, gdzie zmarł w kilka godzin.

Zawarcie umowy. Mieszkańcy wsi Sędzin i Sędzinek, w powiecie miesławskim, Rutkowski, Balcerzak i Kaźmierczak stawili się w tych dniach do rejenta w Nieszawie i zawarli akt z przedsiębiorcami przemysłu górniczego w celu poszukiwań na ich gruntach ropy i węgla. Pewne oznaki ropy przypuszczają że w wymienionej miejscowości znajduje się ropa. Obecnie dochodzą wieści, że i w Biskupicach pod Radziejowem po wypompowaniu wody z jednej studni znaleziono ropę, w której po pewnym oczyszczeniu palił się zanurzony knot.

Z CESARSTWA.

— Rada adwokacka w Petersburgu otrzymała od prokuratora sądu finlandzkiego urzędową skargę na zachowanie się Bułaceła podczas rozpraw sądowych. Rada przystępuje niezwłocznie do rozważenia tej sprawy, grożącej Bułacełowi pozbawieniem raz na zawsze prawa obrony w sądach, co najmniej zaś zawieszeniem go w czynnościach adwokackich w ciągu roku.

— Z Baku telegrafują: Rano nad stacją i okolicą spadła niebywała ulewa. Zatopione zostały wszystkie linie stacyjne. Wiele wagonów ładowanych spadło z szyn do wody. Kilka składów towarowych zatopiono. Towary na znaczną sumę zamokły. Pociągi wstrzymano. Z Tyflisu wysłano komisję specjalną dla określenia rozmiarów klęski i uszkodzeń, oraz strat skarbu.

— Drukarnia banknotów otrzymała z kancelaryi kredytowej banku państwa polecenie wydrukowania nowych dziesięcio i pięćiorublowek. Wzór nowych banknotów został już zatwierdzony, trzymany jest jednak dotychczas w ścisłej tajemnicy.

— Projekt budowy kolei przez góry kaukaskie został uznany przez specjalną komisję za wysoce niekorzystny dla skarbu. Jednakże kolej musi być wybudowana ze względów strategicznych.

— Posel Biełousow otrzymał wiadomość, że buryaci w gub. Irkuckiej składają władzom administracyjnym gromadne uchwały w sprawie powrotu z prawosławia na łamaizm. Synod prawosławny wydelegował do „zagrożonych“ miejscowości urzędnika, który w obecności władz sądowych ma przeprowadzić śledztwo.

— „Now. wremia“ dowiaduje się, że przed paru tygodniami Chińczycy zabili na rzece Amurze czterech rosyjskich sprzedawców spirytusu. Zabójcy znikli bez śladu.

— Syndykat węglowy pod firmą „Prodogol“ złożony z producentów węgla, wysrubował do niemożliwości cenę tego artykułu niezbędnej potrzeby. Na szczęście, nie wszyscy właściciele kopalń przystąpili do tego syndykatu. Rząd, jako właściciel kolei żelaznych oraz wielu zakładów przemysłowych, potrzebujących węgla, wystąpił z energicznym ostrzeżeniem do syndykatu, gdyż obstałował 130 milionów pudów węgla poza jego obrębem.

— Radzie budżetowej ministerium przemysłu i handlu złożył jeden z jej członków wyjaśnienia o nielegalnym postępowaniu ministra Timiraziewa, który, jak się okazuje, wbrew uchwałom Dumy i Rady państwa rozdaje własnowolnie grunty naftodajne, składając w tej sprawie umyślne raporty najpoddańsze. Taki raport najpoddańszy o oddaniu trzech działek gruntów naftodajnych trzem książętom został własnoręcznie napisany, podpisany i wysłany przez ministra przemysłu i handlu.

Członkowie rady — jak donoszą dzienniki petersburskie — postanowili uznać postępowanie ministra za nielegalne, dołączyć sprawę tę do protokołu posiedzeń i na mocy tego protokołu złożyć interpelację podczas rozrządzenia budżetu departamentu górnictwa.

Ostatnia poczta.

— Donoszą z Neapolu, że w kasie Towarzystwa żeglugi «Navigazione generale» spełniono kradzież z włamaniem. Skradziono 130,000 lirów. Aresztowano kasyera.

— Piszą z Białogrodu, że książę Jerzy stawia nowe trudności w sprawie swojego wyjazdu za granicę. Obawia się on, aby z jego nieobecności w kraju nie skorzystano i nie postanowiono o jego banieci.

— Do dzienników wiedeńskich donoszą z Białogrodu, że z tamtejszego ministerium spraw zagranicznych skradziono bardzo ważne dokumenty.

— „Pravda“ białogrodzka twierdzi, że trzej wytwornie ubrani ludzie w nocy w gmachu ministerium spraw zagranicznych, do którego dostali się w sposób nieznan, usiłowali skraść ważne dokumenty. Czy i co skradli, jeszcze nie wiadomo. Policjantów, którzy stali na straży obok gmachu ministerium, pociągnięto do śledztwa. Jeden z nich usiłował umknąć zagranicę, ale złapano go w porę ująć.

— Rada ministrów w Madrycie postanowiła utworzyć w Afryce stanowisko generalnego kapitana hiszpańskiego z siedzibą w Ceucie lub Melili. Stanowisko to otrzyma prawdopodobnie generał Marina. Prócz tego rada ministrów uchwaliła powiększyć stałe załogi w Ceucie i Melili do 15000 ludzi.

— „Figaro“ donosi: Król portugalski przyjedzie w listopadzie «incognito» do Paryża, ale złoży wizytę prezydentowi Fallièresowi.

— Z Kijowa donoszą: Na dzisiejszych wyborach do Rady państwa z gub. kijowskiej wybrano na postać Andrzeja hr. Bobryńskiego, któremu wybór zapewniły głosy polskie.

— Wyborcy Polacy zanieśli skargę do senatu na zakaz prowadzenia obrad w języku polskim na zebraniu przedwyborczym kijowskim do Rady państwa.

— Ze Lwowa donoszą: Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu poseł ks. Stojalowski w dłuższej mowie zwracał uwagę na nadużycia żandarmów pruskich i właścicieli majątków w Prusach wobec robotników galicyjskich, którzy udają się do Prus do robót w polu.

— Sprawy traktatów handlowych z państwami bałkańskimi odesłano do komisji z zaleceniem, aby referat swój złożyła sejmowi w przeciągu 8 dni.

— Z Melili donoszą, że marokańczycy napadli zlenacka pod Suk-el-ennis na oddział wojska hiszpańskiego i zadali mu ciężką porażkę.

Hiszpanie stracili w zabitych: generała, 2 kapitanów, porucznika i 14 szeregowców, rany zaś odniosło 200 oficerów i szeregowców.

— Pewien dyplomata ogłasza w dzienniku „New-York Herald“, że wkrótce po zaślubinach króla Alfonsa Hiszpańskiego, zawarto tajną umowę pomiędzy Anglią a Hiszpanią. W umowie tej Anglia przyrzekła Hiszpanii poparcie moralne i materialne w wyprawie wojennej na terytorium Rifa, oraz zgodziła się na rozszerzenie posiadłości hiszpańskich w północnej Afryce. Nawzajem Hiszpania zobowiązała oddać Anglii, w razie wojny, swe terytorja w północnej Afryce do rozporządzenia do celów wojennych.

Rozmaitości.

Nowy system żeglugi powietrznej. Półrządowe Biuro korespondencyjne wiedeńskie komunikuje następującą wiadomość:

Anstryacko-węgierski kapitan Kuejka wynalazł nowy system żeglugi powietrznej. Mianowicie według tego systemu, ponad silnym kablem, leżącym na ziemi, wznosi się balon, który połączony jest z kablem na ziemi, kablem, doprowadzającym prąd. Balon jest tak urządony, że stale pozostaje ponad trasą.

Na wypadek, jeśli kabel doprowadzający prąd, miałby się zerwać, baterie akumulatorów mogą ułatwić gładkie wylądowanie. Balon ma koszt dla podróży. Okręt powietrzny podczas całej drogi utrzymywać się będzie w wysokości stu metrów.

Wynalazca spodziewa się osiągnąć aż do stu km. na godzinę. Koszta wynalazku mają być małe.

TELEGRAMY.

Petersburg, 1 października. (P.) Do Dumy państwowej wniesiono budżet dodatkowy ministerium oświaty, obejmujący nowe wydatki w kwocie 1½ miliona rubli, z czego milion przeznaczona się na utrzymanie szkół początkowych, a pół miliona rub. na uzupełnienie szkolnego funduszu budowlanego. W ten sposób suma ogólna wydatków ministerium oświaty wynosi 76,847,260 rub., t. j. o 12,910,358 rub. więcej, niż w r. b.

Petersburg, 1 października. (P.) Do Dumy państwowej wniesiono propozycję ministerium handlu o wyznaczenie środków na wydatki komisji specjalnej, wydelegowanej celem przejrzenia niektórych pozycji taryfy celnej i wyjaśnienia kwestyi możliwości podwyższenia w interesie skarbu cła od herbaty, używanej przez ludność Syberji, jak również kawy i niektórych przedmiotów zbytku.

Petersburg, 1 października. (P.) Z rozkazu administracji znów zamknięto przytułki joannickie. Dzieci ze wszystkich przytułków i schronisk joannitów zgromadzono na ul. Tierjajewej, żądając w liczbie 113 odebrano. Rozlokowano je w przytułkach Tow. dobroczynnych. Z 85 dzieci dawniej odebranych, znów 50 znaleziono w rękach joannitów. Przywódców joannitów pociągnięto do odpowiedzialności.

Petersburg, 1 października. (P.) Przybył tu nowy poseł duński, Scavenius.

Helsingfors, 1 października. (P.) Zarząd kasy hipotecznej miast Finlandyi postanowił zaciągnąć pożyczkę 8 milionów marek na 4 1/2%.

Kiszyniów, 1 października. (P.) W powiecie orgiejewskim znaleziono skarb, zawierający 60 funtów monet złotych.

Kercz, 1 października. (P.) Dzisiaj zrana szalała na morzu silna burza. Ulewa zatopiła niższe części miasta. Na przedmieściu Kapkany piorun zabił trzy osoby.

Tyflis, 1 października. (P.) Ze stacji Siernowodsk, kolei wadykaukaskiej, donoszą, że w pobliżu tej stacji wykołoił się pociąg № 10 skutkiem umyślnego uszkodzenia toru. Lokomotywa i trzy wagony przewróciły się na bok, 15 podróżnych odniosło rany lekkie. Powstrzymano ruch pociągów towarowych. Kolej żrzeska się odpowiedzialności za terminową dostawę towarów.

Teheran, 1 października. (P.) W mieszkaniu nacjonalisty Muntazira-dowlego aresztowano stronników dawnego rządu: b. gubernatora Meszchedu, Neira-ud-dowlego, Nizamusa-saltaneh, Saada-ul-mulka i Chadżiba-ud-dowlego. Aresztowani złożyli musieli kaucję w kwocie 15,900 tumanów.

Oran, 1 października. (P.) Oddział jazdy złożony z przedstawicieli plemion marokańskich: Teul, Branes, El Riata i Ciana, wyruszył przeciwko zajętemu przez hiszpanów Selumowi.

Baku, 1 października. (P.) Skutkiem deszczu ulewnego powódź zalała wiele ulic, piwnic i składów, oraz podmyła tory tramwajowe. Utonęła kobieta. Straty materialne są bardzo znaczne. W gimnazjum żeńskim musiano przerwać lekcje z powodu zalania wodą.

Baku, 1 października. (P.) Przybył tu parowiec «Skobelow», wiozący byłego szacha, oraz towarzyszący mu krążownik. Zaopatrzony się w wodę, oba okręty odpiły o godz. 2 po poł. na pełne morze.

Ufa, 1 października. (P.) Na rozjeździe Błanka dziesięciu rabusiów zamaskowanych napadło i ograbiło jadącego pociągiem «artelszczyka» fabryki uszkatawskiej. Zrabowano 15,000 rb.

Wiedeń, 1 października. (P.) Do «Correspondenz Bureau» donoszą z Cetyunii szczegóły następująco o odkrytym tam przed kilku dniami spisku: Spisek uknuto w celu obalenia rządu obecnego, oswobodzenia z więzienia osób, skazanych w r. 1907-ym za przygotowywanie zamachu przy pomocy bomb, zdetronizowania ks. Mikołaja, proklamowania panującym księcia Daniela i zabicia wszystkich obecnych ministrów. Do spisku należało około 20 osób, z których 15 uciekło już do Albanii. Organizatorzy spisku nie cieszą się współzuciem ludności Czarnogórze, domagającej się przykładowego ukarania winnych. Spiskowi temu nie przypisują w Czarnogórze wielkiego znaczenia.

Zurych, 1 października. (P.) Konkurs międzynarodowy aerostatów rozpoczęto lotem w kierunku z góry oznaczonym. W konkursie biorą udział 24 aerostaty. Miejsce lądowania znajduje się na brzegu szwajcarskim jeziora Bodeńskiego. Balony ruszyły przy słabym wietrze. Pogoda piękna.

Fabryz, 1 października. (P.) Założono tu dwie przedsiębiorstwa i fabrykę maszyn kosztem 300,000 rb. W przedsiębiorstwach tych biorą udział czynny niemieccy inżynierowie i technicy.

Nowy York, 1 października. (P.) Do Portlandu, w stanie Maine, przybył podróżnik podbiegunowy, Peary, wraz z małżonką, powitany entuzjastycznie przez wielki tłum publiczności.

D Z I E N N E.

Praga, 2 października. (Wl.) „Prager Tagblatt” donosi, że rząd gotów jest rozwiązać Radę państwa, gdyby okazała się niezdolną do pozytywnej pracy.

Konstantynopol, 2 października. (Wl.) „Jenni Gazetta” donosi, że w sandżaku Assyr we wilocie Jemen ogłoszono stan oblężenia. Rząd

przygotowuje także dla reszty Jemenu proklamację, w której zapowiada surowe stłumienie ruchu powstańczego i grozi ogłoszeniem stanu oblężenia.

Konstantynopol, 2 października. (Wl.) Porta zgodziła się zasadniczo na zmianę bułgarskich agencji handlowych na konsulaty.

Z ostatniej chwili.

Berlin, 2 października. (Wl.) W Saksonii pozostało świeżo 10000 robotników fabryk tytoniu bez pracy, z powodu ograniczenia produkcji, wywołanego reformą finansową.

Wyznaczony przez parlament fundusz za-pomóg na ten cel, 4,000,000 marek rocznie, już teraz jest na wyczerpaniu. Oczekiwane są z tego powodu burzliwe obrady w parlamencie.

Berlin, 1 października. (Wl.) Rząd niemiecki z Berlina wysłał specjalnych urzędników do Charbina dla zbadania głośnego konfliktu rosyjsko-niemieckiego.

Berlin, 1 października. (Wl.) Potwierdza się przypuszczenie, że oficjalne doniesienia rządu hiszpańskiego o zupełnym rozproszeniu kabyłów były przedwczesne. Kabyłe napadli wczoraj na silny oddział hiszpański i rozbili go. Generał Giaz i Taro, oraz 200 żołnierzy zabitych.

Berlin, 2 października. (Wl.) Korespondent berliński „Tagblattu” donosi, że senatorowi Garinowi udało się w Kazaniu przyłapać na gorącym uczynku urzędnika intendencji, składającego 80,000 rb, pochodzących z łapówek.

Karlsruhe, 2 października. (Wl.) Pod Karlsruhe zderzyły się 2 samochody, 2 osoby zabite, 1 ciężko ranna.

Berlin, 2 października. (Wl.) Na konkursie awiatyckim w Berlinie, Rander dnia wczorajszego zdołał przelecieć 123 kilometry w ciągu 2 g. 4 m.

O F I A R Y.

Dla najbiedniejszych.

E. L. 3 ruble.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów

Z powodu imienia profesora M. Goldmülza, uczniowie klasy V-ej szkoły handlowej 5 rb.

Na kościół w Kazaniu.

Felcyan Wasiliewski 1 rb.

Tadeusz Joteyko

udziela lekcji gry na wolonczeli i fortepiano, również teorii muzyki i kompozycji. Nawrot 23, między 7—8 wieczorem. 2007—5

Giełda warszawska.

(Telefonem)

z dnia 2 października

	zad.	ofiar.	trans.
Czeki na Berlin	46,123	—	—
4% Renta Państwowa	87,75	86,75	—
5% Pożyczka wewnętrzna z 1905 r.	100,50	99,50	—
5% „ „ z 1906 r.	100,50	99,50	—
5% Premii wki I-ej emisji	454	441	—
5% „ „ II-ej „	341	331	—
5% „ „ Szlacheckie	305	295	301 1/2
4 1/2% Listy Ziemiańskie Król. Polsk.	92,75	91,80	92,30
4% „ „ „	—	—	—
5% Listy zastawne m. Warszawy	95,75	94,85	95,35
4 1/2% „ „ „	91,25	90,35	90,85
Akcyje Lillpop, Rau i Lewenstein	—	—	525
„ „ „ Putiłowskie	—	—	—
„ „ „ Rudzki i S-ka	—	—	—
„ „ „ Starachowice	—	—	—
„ „ „ Banku Handlowego w Łodzi	—	—	415
5% Listy zastawne m. Łodzi	—	—	—
4 1/2% „ „ „	—	—	—
5% Listy m. Piotrkowa	—	—	—
Bank Handlowy w Warszawie	—	—	—

Numer dzisiejszy składa się z 12-tu stron.

Rozkład pociągów.

Letni od 1 maja.

Kolej Fabryczno-Łódzka.

Odechdzą z Łodzi: a) 12.30, b) 7.00, l) 7.20, o) 11.20, d) 2.15, e) 3.15, k) 5.00, f) 6.10, r) 6.50, g) 8.10

Przychodzą do Łodzi: h) 4.30, p) 7.35, s) 8.45, j) 9.35, k) 10.15, l) 4.24, m) 5.25, t) 6.20, u) 8.31, u) 10.00, o) 11.00

Kolej Warszawsko-Kaliska:

Odechdzą do Kalisza: o godz. 8.25, 12.20, 5.25, 6.30 do Warszawy: o godzinie 10.42, 12.12, 5.45.

Przychodzą z Kalisza: o godzinie 10.34, 11.57, 5.25, 9.30: z Warszawy o g. 12.10, 5.11, 6.23.

Kolej obwodowa.

Odechdzą ze stacji Łódź-kaliska do Słotwin o godz. 6.20, ze Słotwin do st. Łódź-kaliska przychodzą 6.55, Odechdzą ze st. Łódź-kaliska do Koluszek 10.45, przych. z Koluszek do st. Łódź-kaliska o godz. 8.10.

UWAGI. Godziny, wydrukowane tłustym drukiem oznaczają czas od godz. 6 wieczorem do 6 rano.

Pociągi oznaczone literami: b), f), h), o), bezpośredniej komunikacji Warszawa—Łódź.

W pociągach oznaczonych literami: b), c), f), m), j), n), kursują wagony pocztowe.

Pociągi oznaczone literami: e), j), n), p), c), g), l) zatrzymują się na wszystkich przystankach. Pociągi oznaczone literami: h), b), zatrzymują się tylko w Andrzejowie.

Dla młodzieży i starszych:

1) Adam Mickiewicz — „Pan Tadeusz” wydanie ozdobne z ilustracjami St. Masłowskiego; cena w oprawie 2.50 kop., dla prenumeratorów „Rozwoju” tylko 1.25 kop.

RAZ TYLKO!!!

wypróbujcie

MYDŁO NAFCIANE

a przekonacie się że jest najlepsze i innego nadal używać nie będziecie. Pierzele podług przepisu.

Zadajcie we wszystkich sklepach i sklepikach. Strzeżcie się falsyfikatów.

Mydło nafciane przygotowane jest metodą p. T. B. Greenwooda, dyr. fabr. CANNAN'S SOAP WORKS Ltd. w Bradfordzie (Anglia) w fabryce firmy:

Hordliczka i Stamirowski w Łodzi.

Hurtową sprzedaż: Edmund Bogdański, Dzielna № 30, tel. 1126. 2084-4

Towarzystwo Wyższych Kursów Handlowych w Warszawie, ul. Smolna 9 tel. 10. 15.

Zapisy na rok szkolny 1909/10 przyjmuje kancelarya W. K. H. codziennie od godziny 11 do 1 po południu. Egzaminny powakacyjny rozpoczął się 1 Września, prelekcje zaś 15 Września 1909 r. Na Kursie specjalny przyjmowani są słuchacze na podstawie ukończenia szkoły średniej filologicznej, handlowej lub realnej, oraz na mocy egzaminu w tym zakresie. Kandydaci, nie posiadający świadectw szkoły średniej, przygotowani w zakresie 6 klas realnych lub handlowych, albo też 7-ku filologicznych, mogą być przyjmowani na Kurs wstępny na zasadzie świadectw szkolnych lub odpowiedniego egzaminu. Czasne wynosi: na kursie przygotowawczym — 120 rb. roczna, na kursach specjalnych po 150 rb. płatna z góry w 2 ratach półrocznych. 1043—20

Dr. med. J. Leyberg
po wieloletnich studiach i praktyce w klinikach Wiedeńskich, osiadł w m. Łodzi, Krótka № 5.
Choroby weneryczne, moczopłciowe, skóry i włosów.
Panowie: 8—11 r., 5—8 pp.; panie 3 1/2—4 1/2; niedziele 9—1. 1389r

Dr. Wacław Bernard
przeprowadził się na ulicę **BENEDYKTA № 9.**
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
(8 1/2—12 r. i 5—7 1/2 pp., panie od 4—5) 1761 r

Dr. S. SZMITKIND
Średnia № 2.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe
Leczenie elektrycznością i masażem.
Przyjmuje od g. 8—11 rano. od 5—8 1/2, wiecz. 469-r

Dr. H. Szumacher
choroby weneryczne i skórne
Nawrot 2.
przyjmuje od 8—10 1/2, i od 6—8 po poł., panie od 5—6. W niedzielę i święta od 8—1 r. 637r

Dr. Jan Pieniażek
przeprowadził się na **Piotrkowską № 120.**
1350—d—

Dr. med. Z. Golc
chor. skórne i wenerycz.
PIOTRKOWSKA 86 m. 6. 799r

Dr. D. Helman
POWRÓCIŁ.
Specjalista chorób uszu, nosa, krtani i gardła.
Przyjmuje od godz. 10—12 r. i od 5—7 w. **MIKOŁAJEWSKA 4,** obok Dzielnej. 762

Dr. Zofja Garlicka
mieszka obecnie **Nawrot 1** (Piotrkowska 126) Telefon 10.14.
Chor. kobiece, Akuszerya
9—10 rano, 4—6 po poł. 1997r

Dr. I. Silberstrom
Ul. Promenada 13 róg Benedykta
Chor. weneryczne i moczopłciowe, skóry i włosów. Radykalne usuwanie zbytecznych włosów.
Przyjmuje: 8 rano—1 1/2, 15 1/2—8 w. Panie: 4 1/2—5 1/2, po poł. W niedziele: do 2-jej po poł. 241r

Dr. Stanisł. Piokarski
przeprowadził się na ul. **PIOTRKOWSKĄ № 115**
choroby weneryczne i skórne
przyj. od 9—10 r. i od 5—7 w. 1331

Dr. Jelnicki
ul. Andrzeja 7.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
Godziny przyjęć: panowie od g. 8—11 r. i 5—8 po poł., panie 4—5 po poł.; w niedziele i święta 9—12 r. 1463r

AMBULATORIUM
przy szpitalu Poznańskich
Bezpłatne
szczepienie ospy
wtorki i piątki od godz. 2—1. 1842—12-0

Specjalista chorób skórnych włosów, wenerycznych oraz niemocy płciowej
Dr. St. LEWKOWICZ
powrócił.
Leczenie elektrycznością, elektrycznym światłem i masażem wibracyjnym.
Badanie krwi przy syphilisie.
Zachodnia 33 (obok Lombar. akc.)
Przyjmuje od 9—1 i od 6—8 w., w niedziele od 9—3 Dla pań od 5—6 wiecz. 114r

Dr. L. KLACZKIN
Konstantynowska 11.
Syphilis, skórne, weneryczne, choroby dróg moczowych.
Przyjm. od 8—1 rano i od 5—8 w., dla dam od 4—5. W niedziele i święta tylko do 1 rano. 746-r

Dr. H. Sadkowski
asystent C. W. Uniwersytetu
przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszek).
Dzielna № 3.
od 5 do 7-jej 2150—r

Dr. S. KANTOR
Specjalista chorób skórnych (włosów), wenerycznych (syphilis) i niemocy płciowej.
Krótka № 4.
Przyjmuje od 8—2 r. i od 6—9 wiecz., panie od 5—6 pp. 1816

Dr. Ignatiew
Specjalista chorób uszu, nosa i gardła
ulica Konstantynowska № 11 m. 5.
Przyjmuje od 11—12 rano i od 5—8 wiecz. codziennie. W niedziele od g. 10—1 w południe. 1054r

Specjalista chorób skórnych, włosów, wenerycznych i dróg moczowych
Przyjmuje codziennie od 8—1 w południe i od 4—8 wieczorem; w niedziele i święta od 9—2 w poł.
Dla pań osobna poczekalnia.

Dr. B. Rejt,
ulica Średnia № 5. 149r

Dr. P. GROSSMAN
choroby wewnętrzne i dziecięce
Piotrkowska № 81.
Przyjmuje: od godz 8—10 rano i od 5—7 po poł. 1956—16-9

Dr. Feliks Skusiewicz
Choroby skórne i weneryczne
Andrzeja 13.
Przyjmuje od 4—8 wieczorem. W niedziele i święta od g 10—1 po poł. 507—d

Dr. Henryk GOLDBERG
CHIRURG
Ordynator Szp. Św. Aleksandra
Przyjmuje od 5—7 pop. 1948r
Rozwadowska 4. III piętro.

Dr. Edward Mittelstaedt
mieszka obecnie **MIKOŁAJEWSKA № 67**
przyj. od 8—9 1/2, r. i od 5—6 1/2, pp
Choroby wewnętrzne i narwowe. 1429—r

Dr. FRANCISZEK KOZIOLKIEWICZ
Piotrkowska 103
Choroby wewnętrzne, dzieci i kobiece. Przyjmuje od 8—11 r. od 2 1/2—4 pp. i od 7 1/2—9 w. 1426r

Zygmunt Kokoszko
ADWOKAT PRZYSIĄGŁY
Krótka № 5.
Prowadzi sprawy **cywilne i kryminalne** we wszystkich sądach, oraz udziela porad. Przyjmuje od 9 do 10 rano i od 5—7 pp. 2099—4-1

Dr. E. Sonnenberg
Choroby skóry, dróg moczowych i weneryczne
CEGIELNIANA 14.
Od g. 11—1 i 4—7 1/2 w 79r

Dr. OSIECKI
powrócił
Piotrkowska № 271.
Godziny: 9—11 r. i 5—7 w.
Choroby wewnętrzne i dzieci. 2080 63

Lekarz-Dentysta
DĄBROWSKI

mieszka: **Piotrkowska 97.** 1336r—

Pierwsza Chrześcijańska
—Lecznica chorób zębów—
i jamy ustnej
teraz: ulica Piotrkowska 133. 1526r

Powrócił
Dr. Ark. Goldenberg
przyjmuje tylko od 2-jej do 4-jej.
Piotrkowska 115. 1812r

Dr. M. Papierny
Akuszerya i choroby kobiece, b. ordynator warsz. kliniki akusz. Przyjmuje do 10 r. i od 4 1/2—6 1/2, po poł. **Poludniowa 23.** 485d

Dr ROTWAND
powrócił. 2083-4

ZAKŁAD KRAWIECKI
JULIANA KOZŁOWSKIEGO
przeniesiony został na **Mikołajewską № 21.** 1546

Nauczycielka robót
Zofia Radzik
powróciła; mieszka: ul. Andrzeja № 11, 3 piętro. 2095—3—1

Pierwszych zasad gry skrzypcowej
udziela Wacław Biesładecki. — **Wiadomość Przejazd 14** (księgarnia). 2085

Różne
sale fabryczne
do wynajęcia oraz suteryny. **Senatorska 23, stróż wskaża.** 2100—3—1

Dnia 5 października r. b. w sądzie piotrkowskim odbędzie się **licytacja** domu z dwoma placami, znajdującym się w Łodzi przy ulicy Komżyńskiej. 2101—2—1

Zawiadomienie.
Niniejszem mam honor donieść Sz. mojej Kljenteli, że mój **Zakład Ślusarsko-Mechaniczny i Odlewnia Metali** został przeniesiony z ulicy Dzielnej na **ulicę LIPOWĄ № 78.** Zakład przyjmuje również zamówienia na armatury, pompy, roboty wodociągowe i na reperacje wszelkich maszyn. Polecając się i nadal łaskawym względem Sz. mojej Kljenteli, Z poważaniem **Karol Dawidożyński.** 2109-3

Zwróćcie uwagę na najulubieńsze **Wody kwiatowe, Perfumy i Mydła „Antique“ * „Goût d'or“ * „Ideal“**
T-wa S. I. CZEPELEWIECKI i S-wia.
2115—3—1

Zarząd drogi żelaznej Fabr.-Łódzkiej
niniejszem zawiadamia wysyłających ładunki, że na stacyi towarowej Łódź-Fabryczna w d. 5 października now. st. 1909 roku o godz. 10 rano, na zasadzie §§ 40 i 84 Ogólnej Ustawy rosyjskich dróg żelaznych, będą sprzedane z głośnej licytacyi niewykupione przez odbiorców towary, przybyłe w m. wrześniu 1909 r. za frachtami: Dzierżnia Pol. Z. 25016 miód, B. Lerner, zaliczenie 70 rb.; Platerowo Nad. 286 ser ruski, Nosowski, zaliczenie 32 rb. 35 kop. W razie, gdyby licytacya w dniu wyżej oznaczonym nie doszła do skutku, to powtórna ostateczna sprzedaż odbędzie się na st. Łódź-Fabryczna dnia 6 października n. st. 1909 r. o godzinie 10 rano. 2107—1

Helenów. 2113-1
Jutro dnia 3 października
Wielki KONCERT
10-jej artyleryjskiej brygady.
Początek o godz. 8-jej po poł. Wejście 25 k., dzieci 15 k.
Na sali występ oryginalnej Trupy Tyrolskiej
D. Mustalera z Grazu.
Początek o g. 7 wiecz. Wejście 20 k., dzieci 10 k.
Z poważaniem **W. ŚWIDWIŃSKI.**

Zawiadomienie
dla Sz. Pań m. Łodzi i okolicy!!!
89.
Magazyn Mód
Maison „Nov.ta“
Łódź, Piotrkowska 89, front, I-e piętro.
POLECA:
Kapelusze damskie i dziecięce od najskromniejszych do najwykwintniejszych.
2105-3-1

Rada Opiekunów Wieczornych Kursów Handlowych przy Stowarzyszeniu Wzajemnej Pomocy Pracowników Handlowych m. Łodzi (Długa 45)
zawiadamia, że lekcye na kursach rozpoczną się 1 października r. b. — Zapisy w dalszym ciągu przyjmuje kancelarya kursów codziennie od 7 do 10 wieczorem. 2055 3-2

Sklep rzeźniczy zaraz do sprzedania. **Tamże koń, furgon i bryczka.** Władomość: ul. Konstantynowska 153. 2065 3 3

Dla dzieci, matek, rekonwalescentów, osób nerwowych i starców. FOSMOZA zapewnia prawidłowy rozwój krwi, kości i mięśni. Niezbędny pokarm dla dzieci w okresie ząbkowania i rosnąca.

Liczne opinie Pp. Lekarzy i Ordynatorów szpitali dołączają się do każdego pudełka. Dostać można w aptekach i składach aptecznych. **Cena pudełka 1 rb.** 964 17 15

2004-6-1

Smaczne i zdrowe Pieczywo

jest tylko w piekarni

R. TRENKLERA, ul. Cegielniana № 67.

Chleb na sposób moskiewski wyrabiany przez specjalistów fachowych. Czystość i higiena wypieku gwarantowana. Filie: Piotrkowska 116, Orła 8 i Przejazd 50. 1588-100-16

Piegi, Wądry, Liszaje, Krosty leczy i usuwa **TYLKO „MYDŁO HERBA“** D-ra OBERMEYERA **TYSIĄCE PODZIĘKOWAŃ!** Dostać: w aptekach i skl. aptecz. 1740

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Szanowną Klientelę, iż magazyn mój, egzystujący od 1887 roku, przemieszciam do domu **№ 132 przy ul. Piotrkowskiej** i zaopatrzyłam w wielki wybór:

bluzek, spódnic, szlafroków i kapeluszy

oraz wykonywam obstalunki z własnych i powierzonych materiałów.

Z szacunkiem

Józefa Kowalewska.

1998-15-2

MIĘDZYNARODOWE TRANSPORTOWANIE MEBLI **M. LENTZ, Widzewska 77.** Przeprowadzki w mieście i do wszystkich miejscowości w świecie bez przeladowania. **Opakowanie i przechowywanie mebli.** Dostawa i odstawa towarów. Dostawa węgla i drzewa rozpalowego. Przewożenie kas ogniotrwale.

Rutynowany Buchalter

chrześcijanin, poszukuje prowadzenia ksiąg handlowych, sporządza bilanse, przeprowadza kalkulacje, ma kilka godzin wolnych.

Laskawe oferty w „Rozwoju” pod „Buchalter”.

Muzeum Panopticum

№ 7. PROMENADA № 7. od 25-go września na scenie: pogromicielka i zaklinaczka węzów. **MIS MARY** z jej wspaniałe tresowanymi węzami. **NOWOŚCI! CUD NATURY!!!**

Zrosnięte dzieci

Naturalne dwie głowy, trzy ręce i cztery nogi. Wejście do muzeum 15 kop. Oddział anatomiczny tylko dla dorosłych — płać dodatkową 15 kop. Dla dam wyłącznie w płacki. Szczegóły w afiszach. 2040-5-4

KAZIMIERZ OSSOWSKI

Inżynier i obrońca patentowy.

Biura patentowe.

PETERSBURG—Woznieslensk. Prospekt 20. BERLIN—Potsdamerstr. № 3.

1232-26-14

Udzielam konwersacji i teoretycznej nauki języka **niemieckiego.**

Cena 3 rb. miesięcznie od osoby. Zgłaszać się można: **Widzewska 104, m. 31, od 7-9 w.** 2024-3-3

Co Pomaga KRAŹKI NA ODCISKI „**RYSZARD**” D-ra **Henryka Wildta** Warszawa. — Zadać wszędzie. Wystrzegać się naśladowców.

1984

Zarząd Łódzkiego Chrześcijańskiego Tow. Dobroczynności

zawiadamia Pp. członków powierzonej mu instytucji, że w dn. 4 października r. b., o godzinie 4-ej po południu, odbędzie się w sali Łódzkiego Tow. Kredytowego przy ul. Średniej № 19

Zwyczajne Ogólne zebranie członków Towarzystwa, zwołane w powtórny terminie.

Porządek dzienny: 1) Sprawozdanie komisji rewizyjnej; 2) Rozpatrzenie sprawozdania za rok 1908; 3) Budżet dochodu i rozchodu na rok 1909; 4) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących na mocy § 18 ustawy (ustępują Pp.: Józef Gampe, Teodor Trenkler, F. Wuttke i W. Kamiński); 5) Wybór członków komisji rewizyjnej na miejsce ustępujących (ustępują Pp.: Stanisław Stegman, R. Neugebauer i B. Dobrantz); 6) Określenie wysokości sumy, pozostającej do dyspozycji Prezesa Towarzystwa nieruchomości, stosownie do § 28 ustawy; 7) Upoważnienie Zarządu do przyjęcia na własność Towarzystwa nieruchomości № 907a przy ul. Wodnej; 8) Wnioski obecnych członków. UWAGA: Przy wejściu na ogólne zebranie Pp. członkowie proszeni są o łaskawe okazywanie nadesłanych im zaproszeń. **Zarząd. 2086-2-2**

KTO CHCE uniknąć niebezpieczeństwa przy użyciu benzyny
KTO CHCE osiągnąć najlepiej wyprano rzeczy, jak bluzki, firanki i t. p.
KTO CHCE wywabić plamy za pomocą wspólnego działania benzyny i mydła

powinien korzystać z 2068 6

MYDŁA BENZYNOWEGO HAHN'A

sprzedawanego we wszystkich składach aptecznych i mydlarniach

po 15 kop. po 15 kop.

Reprez. na Królestwo i Cesarstwo: **T. BARUCH, Warszawa, Aleje Jerozolimskie 59, telef. 53-49.**

LECZNICA PRYWATNA

Piotrkowska 251 — Telefonu № 11-78.

Przyjmuje na stałe pomieszczenie chorych, dotkniętych cierpieniami wewnętrznymi, nerwowymi, chirurgicznymi i kobiecymi. Cena pokoju od rb. 2 50 do 5 rb. dziennie. — Felezer stały na miejscu.

W lecznicy ordynują: Dr. Goldblum — w chorobach wewnętrznych i nerwowych; D-rzy Goldman i Krusche w chorobach chirurgicznych; D-rzy Druebin, Krawery Jasński i Kaufman w chorobach kobiecych. 714-24-23

7-kl. Zakład naukowy żeński J. ZBIJEWSKIEJ

ul. Długa № 10 przyjmuje zapis uczęszanie od dnia 28 sierpnia. Lekcje rozpoczyna się 1-go września. 1610-10 0

Pracownia sukien i bluzek

damskich przyjmuje obstalunki i wykonywa podług wymagań Sz. Klientell. Ul. Karola № 14 m. 27. Z szacunkiem **M. Wasilewska. 2083 3 3**

Doświadczony koronpetytor przysposabia do wszystkich klas gimnazjum, oraz na świadectwa. Wiadomość Dzielnia 40, m. 1 od g. 7-8. 1545

Robotnicy-monterzy,

obeznani z izolacją rur parow. i kotłów mogą się zgłosić: **Wólczańska 139. 2078-3-3**

Okazyjnie!

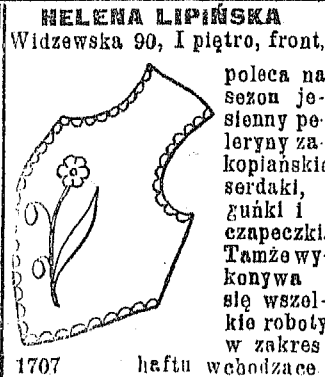
Szytywne kapelusze po rb. 1.50 w kolorze ciemno marenego — w Magazynie **E. Ajfra**, Piotrkowska 9. Pracownia futrzana przerabia kołnierze, mufki, zakłady etc. tanio. 2089-3-3

Migreno-Nervosin

najcenniejsza usługa bólu głowy i migrenę. Bezwarunkowo pewny i nieszkodliwy roślinny środek. Zadać w aptekach i skl. aptecz. tylko **oryginalnych** proszków po 10 k. szt. — **Paździelnia 120 k. Główn. skl. Tow. Akc. L. Spies i Syn. 645r100**

Fasony!

oraz kapelusze damskie, męskie, dziecięce oraz przefasonowanie poleca **E RYCHTER** i **WITKOWSKI, Piotrkowska 279. 2012-3-3**

1707 haftu webodzaee

HELENA LIPIŃSKA

Widzewska 90, I piętro, front.

poleca na sezon jesienno-zimowy kapelusze, serdaki, guńki i czapczki. **Tamże wykonywa się wszelkie roboty w zakresie**

Przysposabiam

do różnych średnich zakładów naukowych. Udzielam koronpetycji wszystkim przedmiotów. Lekcje dla osób starszych. Chlubna świadectwa z ostatnich miejsc. Przejazd 12 m. 10. 2087 3-2

Młode KANARKI

harceniście do sprzedania.

Poludniowa № 18, Hotel Nowo-Europejski № 3. 2092-3-2

Pracownia Gorsetów

dawniej Mikołajewska 53

NATALII KĘDZIERSKIEJ

przyjmuje obstalunki i reperacje. 1575 **Piotrkowska 115 m. 6.**

Lekcje rysunku, mal., modelow. oraz historii sztuki w kompletach. Zapisywać się można codziennie od g. 4 do 5 (Piotrkowska 97 m. 5) **A. Leman-Walička J. Leman.**

Dla nauczycieli i nauczycielek szkół początkowych oraz niższych klas średnich zakładów naukowych kurs specjalny. 1945-5 5

Szubert-Biernacka prof. śpiewu

metodą Lampertiego, obecnie Reszkiego — przyjeżdża na lekcje z Warszawy. Oferty piśmienne: ul. Benedykta № 9 m. 12. 2061-3-3

Laboratorium chemiczno-bakteryologiczne

Magistra

N. SCHATZA

ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA № 50.

1) **Wszelkie analizy lekarskie:** moczu, krwi, płwociny, kału, wydzielina ropnych, tryperowych nitek i t. d.

2) **Analizy chemiczno-techniczne:** wody, smarów, mydeł, olejów, środków apreturanych i t. d. 1046r33

Z powodu zwinienia szkółki są do nabycia bardzo tanio **drzewka owocowe:** jabłunki, gruski, wiśnie, śliwki, jak również krzaki agrestowe; 2 i 3-letnie szepczanki w wielkim wyborze w różnych gatunkach. Sprzedajacym odpowiedni rabat. Blizsza wiadomość u p. Kosnińskiego w Rudzie Pabianckiej, w domu własnym № 6. 1922-10-9

„Maison Margot“

PIOTRKOWSKA 47.

WYPRZEDAŻ POSEZONOWA!!!

od dnia dzisiejszego do początku p. miesiąca.

Bluzki, Spódnice, Szlafroki etc. po cenach do połowy **zniżonych!**

NIEBYWAŁA OKAZYJA!

2639-3-3

Ważne dla dam!

KLINIKA PRYWATNA

Podleśna Nr. 15.

Oddział hydropatyczny i fizykalno-leczniczy.

Kąpiele elektro-światlane i lokalne leczenie skoncentrowanem żarowem i łukowem światłem elektrycznym (promienie fioletowe i różowe). — Kąpiele hydro-elektryczne: galwaniczne, faradyczne, i sinusoidalne — Franklinizacja — Masaż ręczny i elektryczno-wibracyjny. — Gimnastyka lecznicza. — Kuracja hydropatyczna. — Kąpiele mineralne: stalowe, parowe i kwasowęgłowe. WSKAZANE: Artretyzm. — Reumatyzm. — Otyłość—chroniczna obstypacja. — Choroby serca i nerek. — Choroby nerwowe: Ischias. — Neuralgie. — Porażenia. — Niemoc płciowa i choroby kobiece. Kuracja odbywa się jedynie na zlecenie lekarza i pod specjalnem kierownictwem.

KOSZULE MĘSKIE DZIENNE I NOCNE, KOŁNIERZYKI, MANKIETY.

Skład wyrobów płóciennych i Magazyn Bielizny b. f. **Wiktora Bratkowskiego**

ul. Piotrkowska № 81

poleca po cenach fabrycznych:

WSZELKIE WYROBY ŻYRARDOWSKIE.

Plótna Jarosławskie i Kostromskie.

Madapolamy, półplótna i Mansuki — Morozowa.

Kołdry watawne własnego wyrobu od Rb. 4 do 15. Bielizna męska damska, uczniowska i pościelowa.

Chustki walciane, Pledziki angiolskie.

Bielizna ciepła, Halki, Barczany.

Zamówienia zamiejscowe uskutecznią się szybko i akuratnie.

2018-6-4

KOŁDRY PLUSZOWE, BAJOWE, PIKOWE, PRZEŚCIERADŁA, PODUSZKI GOTOWE.

Piótna na wyspy, materace, sienniki.

Krawaty, kalesony, skarpetki, szelki.

!!Najlepszy węgiel krajowy!!

dla fabryk i użytku domowego

szczególnej:

Rudolf kostkę I i kostkę II

najodpowiedniejszy do robienia zapasów zimowych

POLECAJA:

A. O. Teschich & Co.,

Łódź, ul. Widzewska № 62.

1589 d 29

NA NADCHODZĄCY SEZON

w wiele pięknych nowości różnych artykułów w wielkim wyborze zaopatrzonej magazyn

Józefa Herzenberga i S-ka

11. PIOTRKOWSKA 11.

w pałacu Scheiblera.

1538d9

Do prowadzenia w godzinach wieczornych, systematycznych wykładów z dziedziny przedsiębiorstwa i tkactwa, poszukiwani są

zdolni fachowcy

teoretycznie i praktycznie wykształceni.

Oferty z podaniem żadanego honorarium uprasza się składać w adm. „Rozwoju” sub „Wykłady”. 2083-3-2

Magazyn OBUWIA

Ant. PRUSKIEGO

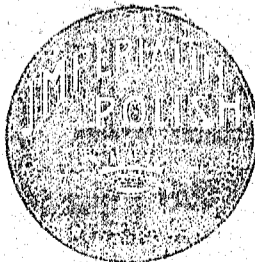
polca obuwie damskie, męskie i dziecinne, znane ze swej dobroci i trwałości; przy muje wszelkie obstarunki i reparacye. Ceny niskie.

Warsztat przy sklepie — Łódź PIOTRKOWSKA 118. 1504118

SZKOŁA KROJU i SZYCIA A. SZNAJDER

ŁÓDZ, ANDRZEJA № 1.
Fasony, Żurnale i Manekiny. 85r

PASTA DO OBUWIA

jest najlepszym środkiem do czyszczenia i konserwowania obuwia. — Dostać można we wszystkich większych handlach. Do każdego pudełka dodaje się gratis nacięto-razkę filcową.

1405-25-22

Teatr „Metropol“ Teatr

Dzielną 18. Sala Koncertowa Dzielną 18.

Dzisiaj i codziennie nowy program ostatnich nowości

12 obrazów 12.

Najtańsze ceny miejsc.   Najtańsze ceny miejsc.

Program trwa 2 godziny.

ANONS: W niedzielę nowy program.

2072-4

Dostawa do domów.

Znakomity środek odżywczy zalecany przez p.p. lekarzy 1660

KEFIR

B. Patzer, Łódź, Pasaż-Meyera 5 m. 5.

Dostawa do domów.

DYREKCJA

Piotrkowskiego Tow. Kredytowego Miejskiego

na zasadzie § 71 Ustawy Towarzystwa, podaje do wiadomości, że dla odbycia wyborów na pełnomocników Towarzystwa z miasta Zgierz a wyznaczone zostało Zgromadzenie wyborcze na dzień 4/17 października r. b., o godzinie 3-iej po południu; podobnie Zgromadzenie wyznaczone zostało na tenże dzień 4/17 października również o godz. 3-iej po poł. dla odbycia wyborów na pełnomocników Towarzystwa z m. Tomaszowa.

Wybory powyższe odbędą się zarówno w m. Zgierzu, jak w m. Tomaszowie, w lokalach miejscowych Magistratów. Zgromadzenie uważa się za doszłe do skutku bez względu na ilość osób, jaka się na nie stawiła.

Piotrków dnia 16/29 września 1909 roku.

2090-3

Wieczną Młodość i Piękność zapewnia A. Girard'a, 22, rue de Coudé, Paris

FLORENE

krem piękności spreparowany na zasadzie Teorii Brown'a Sevard'a. „Krem Florene” konserwuje i nadaje cerze: Białosć, Świeżosć, Gładkosć i nieporównany wdzięk młodości. „Krem Florene” usuwa prędko i dokładnie: opalenie, zniszczenia, czerwoność, swędzenia i podrażnienia skóry, liszaje, odmrożenia, popękania, piegł, oparzenia i wszelkie przyszeze. „Krem Florene” przenika z łatwością i całkowicie podskórek, dodaje żywności i elastyczności włóknom, co wywołuje odświeżenie i odmłodzenie skóry. Używanie codzienne „Kremu Florene” zapewnia zupełną higienę skóry. **Puder Florene** 1885'18

„Puder Florene” chroni cerę od karzu i innych atmosferycznych szkodliwych wpływów. „Puder Florene” jest lekki, niedostrzegalny, a pokrywając skórę, czyni ją przezroczystą.

Do nabycia u A. Rosentala, Piotrkowska 5, u M. Lisieckiej, Piotrkowska 50 i w innych lepszych perfumeryach, składach aptecznych i aptekach. — Próby wysyła na żądanie darmo

Wyłączny Przedstaw. na Królestwo i Cesarstwo **Józef Pruszycki**

Mydło Florene | Warszawa, Marszałkowska 120, tel. 62-54. | Mydło Florene

SZKOŁA FROBLAWSKA

C. Daleszyńskiej

Łódź, Widzewska 24 oraz Szkoła z pensjonatem na wsi w **Celinówce** rozpoczęła zajęcia we wtorek, dnia 31 sierpnia. — Zapisy codziennie od godziny 3 ej, w Łodzi

Kursa froblanek — 8/IX.

1980-6-5

W Teatrze

„Elektro-Biograf“

Piotrkowska № 86

od 2 października (na czas krótki) rozpoczną się bardzo interesujące

FRANCUSKIE

WALKI DAM.

2096-3-2

Nasz Dom Konfekcyjny

zostanie otwarty

w niedzielę, 3 października
o godzinie 1-jej po południu.

Upraszamy Sz. P. o przejrzanie
naszych nadzwyczajnie asortowanych
oddziałów bez obowiązku kupna.

Parter:

Męskie Garderoby
Uczniowskie Garderoby
Dziecinne Garderoby.

I-e piętro:

Damskie Garderoby
Panięskie Garderoby
Oddział Futra
Oddział Obstalunków
męskich i damskich.

Schmechel i Rosner

Największy Dom Konfekcyjny na miejscu
Łódź, Piotrkowska 100.

2097-2-2

Z zezwolenia Ministeryum Handlu i Przemysłu
przy kursach buchalteryjnych
J. Mantinbanda w Łodzi

DZIELNA № 22

otwarte zostały

Wykłady Języków Nowożytnych

rosyjskiego, polskiego, niemieckiego, francuskiego, angielskiego, włoskiego i Esperanto
DZIENNE i WIECZOROWE

i rozpoczęły się w **środe**, dnia 29 z. m., o godzinie 10 zrana i o 8 wiecz.

Nauka języków prowadzona będzie teoretycznie i praktycznie systemem pogładowym i uproszczonym przez nauczycieli specjalistów, wykładających tylko swój rodowity język. Kursy podzielone na **nizsze** (konwersacja, różne ćwiczenia piśmienne i gramatyka) i **wyższe** (stylistyka literaturna), **ogólne**, w grupach i zamkniętych kompletach w ciągu całego roku.

Czas trwania nauki **zależny od uzdolnienia** od 6 miesięcy do 2-eh lat.

Oplata umiarkowana. Esperanto **Rb. 5** za cały kurs nauki.

Zapisy przyjmuje i bliższych wiadomości udziela się w Kancelaryi kursów (Dzielnia № 22) codziennie od 10-1, od 4-6 pp. i od 7-10 wieczorem.

Liczba miejsc ograniczona.

Na życzenie kończącym kurs języków tylko po złożeniu egzaminu wydaje się świadectwo.

1983d-

Zarządzający kursami J. Mantinband.

Salon Mme Henriette

Piotrkowska 47, II-ie piętro, front,
polecą po powrocie z zagranicy na bieżący sezon:

NOWOŚCI i MODELE od najskromniejszych
do najwykwintniejszych
Przyjmuje się płatne uczenie. 1959-3

Szkoła Początkowa Ogólna

Przejazd 48. Przyjmuje zapisy
codziennie od g 9 do 3 po poł.
Specjalność szkoły: przygotowa-
nie do średnich zakładów nauko-
wych rządowych i prywatnych.
2016 Przełożona Julia Oleczakowa.

Do łaskawej wiadomości!

Donoszę jaknajprzejemniej, iż znajduję się tutaj z polecenia znanej firmy:

Król. budowniczy organów

Schlag & Söhne, Świdnica

i przyjmuję zlecenia dla tejże firmy, jak również i osobiste. **Nowe organy**, przebudowywanie, reparacje i strojenia wykonuję rzetelnie i szybko. — Łaskawe zgłoszenia upraszam składać w adm. «Rozwoju» pod lit. W. C.

Polecając się łaskawym względem Sz. Duchowieństwa, kreszę się z wysokim szacunkiem
Wacław Galiński
budowniczy organów.
2038-3-3

Zakład Tapicersko-Dekoracyjny i Meblowy

F. DROZDOWSKI i S-ka, Łódź

wł. F. DROZDOWSKI i W. ERECINSKI

ZACHODNIA № 63.

Rok założenia 1892.

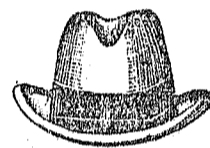
CAŁKOWITE URZĄDZENIA: SALONÓW, BUDUARÓW, JADALNI, GABINETÓW i SYPIALNI w ARTYSTYCZNYM WYKONANIU.

SPECYALNOŚĆ:

Meble klubowe w skórę.

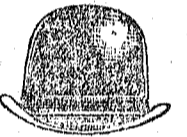
UMEBLOWANIE STYLOWE i FANTAZYJNE.

1792 10 9

SKŁAD

KAPELUSZY

A. KOWARSZ

dawnej Włodzowska 106a

obecnie Główna № 33.

Przyjmuje się do fasonowania i farbowania kapelusze męskie, damskie i dziecinne i wykonuje się takowe podług najnowszych modeli.

2051-3-3

Fosfatyna Faliera

przyjemny pokarm najodpowiedniejszy dla dzieci od 6 miesięcy do 10 lat, zwłaszcza w czasie odłączania od piersi i w okresie rośnięcia. Ułatwia zabkowanie i zapewnia prawidłowy rozwój kości.

Sprzedaw w składach aptecznych i aptekach
1928-20-6

Ostrzegamy przed naśladownictwami.

W sobotę, dnia 2-go października 1909 r.

➔ **Otwarcie** ➔
BARU a la HAWELKA

ulica Zielona № 7.

Najlepszy i tani bufet i kuchnia pod zarządem najlepszego kuchmistrza z Warszawy.

2081-3-3

Majątek

w białynie widza, szustnie, oszczędne Paule
Dokładnie, szybko, tanio, bez najmniejszego
tarcia rujnującego przedwoźnie białinę
pierze tylko **Johna maszyną do prania**

„Całą Parą”

Niezależność od praczek i usług, wygoda, oszczędność, higienal
150 tysięcy w użyciu 2059-10-2
Tow. Akc. J. A. John, Warszawa, Hortensya 7.